

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lagar om ändring av 42 och 52 § läkemedelslagen och 6 § lagen om apoteksavgift

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att läkemedelslagen ändras så att Kuopio universitet beviljas rätt att hålla ett apotek i Kuopio stad. I och med denna apoteksrättighet kan Kuopio universitet i anslutning till farmaciutbildningen ordna praktik vid ett eget apotek som fungerar i nära samband med universitetets verksamhet på samma sätt som Helsingfors universitet kan göra det då det gäller farmacistuderandena där. Dessutom kan Kuopio universitet anlita sitt eget apotek i den farmaceutiska forskningen.

Avsikten är att Helsingfors universitet överlåter sitt filialapotek i Kuopio till Kuopio universitet när detta har beviljats rätt att hålla apotek. För att antalet filialapotek som är viktiga med tanke på Helsingfors universitets verksamhet och finansiering inte skall

ändras föreslås att läkemedelslagen ändras även så att antalet filialapotek som Helsingfors universitet får hålla är detsamma som nu. Det nya filialapotek som ersätter filialapoteket i Kuopio skall enligt förslaget inrättas inom Esbo, Helsingfors eller Vanda stads område.

Det föreslås att i samband med inrättandet av Kuopio universitetsapotek skall föreskrivas att den apoteksavgift som skall betalas enligt apotekets omsättning betalas till Kuopio universitet. Bestämmelsen skall tas in i lagen om apoteksavgift. Förfarandet skulle då vara detsamma som tillämpas i fråga om Helsingfors universitetsapotek.

De föreslagna lagarna avses träda i kraft ca ett halvt år efter att de har blivit stadfästas.

MOTIVERING

1. Nuläge och föreslagna ändringar

1.1. Läkemedelslagen

Enligt 42 § 1 mom. läkemedelslagen (395/1987) har Helsingfors universitet rätt att hålla ett apotek i Helsingfors stad. Dessutom föreskrivs i 27 § universitetslagen (645/1997) att Helsingfors universitet har rätt att ha ett apotek i Helsingfors stad. Universitetsapoteket har inrättats år 1755 och verksamheten är av stor betydelse för bl.a. farmaciutbildningen och den farmaceutiska forskningen vid universitetet. Dessutom är apotekets intäkter en betydande inkomstkälla för Helsingfors universitet.

Farmaciutbildning ges också vid Kuopio universitet. Det har dock inte rätt att ha ett apotek. Fastän den praktik som hör till farmaciutbildningen vid Kuopio universitet ordnas i samarbete med Helsingfors universitets filialapotek i Kuopio kan det bedömas att utbildningsfaktorer talar för att även Kuopio universitet får ett eget apotek. Det vore i så fall lättare att knyta det egna apotekets verksamhet till utbildningen vid universitetet och samtidigt kunde apoteket utnyttjas i den farmaceutiska forskningen.

Med stöd av vad som anförts ovan föreslås att 42 § läkemedelslagen ändras så att inte bara Helsingfors universitet utan också Kuopio universitet har rätt att ha ett apotek.

Apoteken skulle placeras i de kommuner där universiteten har sin verksamhet, dvs. i Helsingfors stad och i Kuopio stad. Eftersom farmaciutbildningen och den farmaceutiska forskningen utgör en väsentlig del av apotekets verksamhet föreslås att dessa uppgifter skrivs in i lagrummet. Enligt förslaget skall Helsingfors och Kuopio universitet ha rätt att hålla apotek direkt på grundval av lagen. Då kan Kuopio universitetsapotek inrättas utan det tillstånd av läkemedelsverket som avses i 40 § läkemedelslagen eller utan läkemedelsverkets särskilda utredning gällande de grunder för inrättande av ett nytt apotek som anges i 41 § läkemedelslagen.

Enligt 52 § 3 mom. läkemedelslagen kan Helsingfors universitet dessutom med tillstånd av läkemedelsverket hålla filialapotek, om detta är nödvändigt med tanke på den praktik som ansluter sig till farmacie- eller farmaceutexamina eller för läkemedelsförsörjningens utveckling. Antalet filialapotek uppgår nu till 16 och de har inrättats under åren 1954—1974 på olika håll i landet, närmast i de största städerna. I Helsingfors finns tre filialapotek och i Jyväskylä två, på övriga placeringsorter ett filialapotek på varje ort.

Med tanke på Kuopio stads storlek är det inte ändamålsenligt att ha två universitetsapotek där. Därför bör Helsingfors universitet överlåta sitt filialapotek i Kuopio till Kuopio universitet på de villkor som universiteten kommer överens om. Överlåtelsen bör ske inom ett halvt år från det att lagen trätt i kraft. Om universiteten inte under detta halvår kommer överens om villkoren för överlåtelsen föreslås att i lagens ikraftträdelsebestämmelse föreskrivs att statsrådet i händelse av en sådan situation bestämmer om villkoren för överlåtelsen.

För Helsingfors universitetsapoteks verksamhet och särskilt för Helsingfors universitets finansiering skulle en minskning av antalet filialapotek med ett apotek innebära en avsevärd ekonomisk förlust. På grund härav är det motiverat att Helsingfors universitet kan inrätta ett nytt filialapotek i stället för det filialapotek som universitetet överlåter till Kuopio universitet. Då det å andra sidan inte är motiverat att öka antalet filialapotek som hör till Helsingfors universitet föreslås att i 52 § 3 mom. läkemedelslagen skrivs in det maximala antal filialapotek som Helsingfors universitet får ha. Detta antal skulle vara detsamma som nu, dvs. sexton. Efter-

som Helsingfors universitetsapoteks filialapotek bode i fråga om placering och storlek avviker från andra filialapotek, föreslås att momentets ordalydelse dessutom ändras så att detta framgår av lagrummet.

Vidare föreslås att i lagens ikraftträdelsebestämmelse föreskrivs att läkemedelsverket skall bevilja Helsingfors universitet tillstånd att ha ett nytt filialapotek inom ett halvt år efter det att filialapoteket i Kuopio har överlåtit till Kuopio universitet. Det nya filialapoteket skall placeras i Helsingfors, Esbo eller Vanda. Det är motiverat att placera filialapoteket i huvudstadsregionen eftersom befolkningen i regionen ökar snabbt. Befolkningsökningen är för närvarande ca 15 000 personer om året. Enligt Huvudstadsregionens samarbetsdelegations beräkning ökar invånarantalet med ca 180 000 personer fram till år 2020.

1.2. Lagen om apoteksavgift

Enligt lagen om apoteksavgift (148/1946) skall för apoteksrörelse årligen erläggas en avgift som fastställs i enlighet med apotekets omsättning. Om omsättningen är 2 253 000 mk eller mindre behöver ingen avgift betalas. För omsättning som överstiger nämnda summa är avgiften 6 % och den stiger till 11 % för en omsättning som överstiger 16 142 000 mk.

Enligt 6 § i lagen betalas apoteksavgiften för Helsingfors universitetsapotek till Helsingfors universitet. Enligt lagen skall universitetsapoteket således betala apoteksavgift på samma grunder som övriga apotek. Den enda skillnaden är att avgiften betalas till Helsingfors universitet. Enligt samma princip föreslås att den apoteksavgift som bestäms enligt Kuopio universitetsapoteks verksamhet betalas till Kuopio universitet.

2. Propositionens verkningar

Enligt propositionen får Kuopio universitet rätt att ha ett apotek, vilket skulle förbättra Kuopio universitets förutsättningar att ordna praktik och forskningsverksamhet som hänför sig till farmaciutbildningen. Propositionen leder samtidigt till att antalet apoteksfilialer som universiteten håller ökar med ett då det föreslås att antalet filialapotek som hör till Helsingfors universitet bibehålls.

De största ekonomiska verkningarna kom-

mer propositionen att ha för Kuopio universitet, som kommer att få den apoteksavgift som bestäms enligt universitetsapotekets verksamhet och apotekets vinst. Den årliga omsättningen vid Helsingfors universitets filialapotek i Kuopio är ca 40 milj. mk.

Inrättandet av ett nytt filialapotek till Helsingfors universitetsapotek säkerställer att universitetets finansiering hålls på nuvarande nivå. Eftersom det nya filialapoteket kommer att inrättas inom ett område där befolkningen ökar snabbt kommer det nya filialapoteket knappast att ha någon nämnvärd verkan på konkurrenssituationen för apoteken i området.

3. Beredningen av propositionen

Lagförslaget har beretts som tjänsteuppdrag vid social- och hälsovårdsministeriet. I samband med beredningen har utlåtande inhämtats av undervisningsministeriet, Helsingfors universitet och Kuopio universitet.

4. Andra omständigheter som inverkat på propositionens innehåll

Finlands Apotekareförbund har anfört besvär över Helsingfors universitetsapoteks privilegier hos Europeiska gemenskapernas kommission. Kommissionen har inte ännu bett Finland om ett bemötande på grund av besvåren. Trots att besvårens inverkan på Helsingfors universitetsapoteks ställning inte ännu i detalj har klarlagts, anser social- och hälsovårdsministeriet att besvåren och det som anförts i dem inte utgör något hinder för att läkemedelslagen och lagen om apoteksavgifter ändras på förslaget sätt.

5. Ikraftträdande

Lagarna föreslås träda i kraft ungefär ett halvt år efter det att de har antagits och blivit stadfästa.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag

om ändring av 42 och 52 § läkemedelslagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i läkemedelslagen av den 10 april 1987 (395/1987) 42 § 1 mom. och 52 § 3 mom., av dessa lagrum 52 § 3 mom. sådant det lyder i lag 895/1996, som följer:

42 §

Helsingfors universitet har rätt att hålla ett apotek i Helsingfors stad och Kuopio universitet ett apotek i Kuopio stad. Dessa apotek skall vid sidan av försäljningen av läkemedel ordna praktik som hänför sig till farmaciutbildningen och bedriva forskning som hänför sig till läkemedelsförsörjningen.

tillstånd av läkemedelsverket i varje särskilt fall hålla högst 16 filialapotek.

Denna lag träder i kraft den 1999.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

Helsingfors universitet skall överlåta sitt filialapotek i Kuopio till Kuopio universitet inom ett halvt år från denna lags ikraftträdande. Villkoren för överlåtelsen bestäms enligt det avtal som ingås mellan universite-

52 §

Med avvikelse från vad som bestäms i 1 mom. kan Helsingfors universitet med

ten. Om avtal inte har ingåtts innan den utsatta tiden för överlåtelsen har löpt ut bestämmer statsrådet villkoren för överlåtelsen.

Läkemedelsverket skall bevilja Helsingfors universitet tillstånd att inrätta ett nytt, sextonde, filialapotek i stället för filialapoteket i

Kuopio inom ett halvt år från det att filialapoteket i Kuopio har överlåtits till Kuopio universitet. Det filialapotek som inrättas skall placeras i Esbo, Helsingfors eller Vanda stad på ett område där det är motiverat med tanke på läkemedelsförsörjningen.

2.

Lag

om ändring av 6 § lagen om apoteksavgift

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 21 februari 1946 om apoteksavgift (148/1946) 6 §, sådan den lyder i lag 896/1996, som följer:

6 §

Apoteksavgiften inbetalas på postgiro till länsstyrelsen i en eller flera rater så som läkemedelsverket bestämmer. Apoteksavgiften för Helsingfors universitetsapotek inbetalas till Helsingfors universitet och apoteksavgiften för Kuopio universitetsapotek till

Kuopio universitet. Läkemedelsverket skall före den 1 juli året efter det för vilket avgiften fastställts till länsstyrelsen sända en förteckning över de apoteksavgifter som skall inbetalas i länet.

Denna lag träder i kraft den 1999.

Helsingfors den 14 december 1998

Republikens President

MARTTI AHTISAARI

Minister Terttu Huttu-Juntunen

1.

Lag

om ändring av 42 och 52 § läkemedelslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i läkemedelslagen av den 10 april 1987 (395/1987) 42 § 1 mom. och 52 § 3 mom.,
av dessa lagrum 52 § 3 mom. sådant det lyder i lag 895/1996, som följer:

Gällande lydelse

42 §

Helsingfors universitet har *alltjämt* rätt att
hålla ett apotek i Helsingfors stad.

Föreslagen lydelse

42 §

Helsingfors universitet har rätt att hålla ett
apotek i Helsingfors stad och Kuopio uni-
versitet ett apotek i Kuopio stad. Dessa apo-
tek skall vid sidan av försäljningen av läke-
medel ordna praktik som hänför sig till far-
maciutbildningen och bedriva forskning som
hänför sig till läkemedelsförsörjningen.

52 §

Helsingfors universitet kan med tillstånd
av läkemedelsverket i varje särskilt fall hålla
filialapotek, om detta är nödvändigt med
tanke på den praktik som ansluter sig till farmacie-
eller farmaceutexamina eller för läkeme-
delsförsörjningens utveckling.

Helsingfors universitet kan med tillstånd
av läkemedelsverket i varje särskilt fall hålla
högst 16 filialapotek.

Denna lag träder i kraft den
1999.

Åtgärder som verkställigheten av lagen
förutsätter får vidtas innan lagen träder i
kraft.

Helsingfors universitet skall överlåta sitt
filialapotek i Kuopio till Kuopio universitet
inom ett halvt år från denna lags ikraftträ-
dande. Villkoren för överlåtelsen bestäms
enligt det avtal som ingås mellan universite-
ten. Om avtal inte har ingåtts innan den ut-
satta tiden för överlåtelsen har löpt ut be-
stämmer statsrådet villkoren för överlåtelsen.

Läkemedelsverket skall bevilja Helsingfors
universitet tillstånd att inrätta ett nytt filial-
apotek i stället för filialapoteket i Kuopio
inom ett halvt år från det att filialapoteket i
Kuopio har överlåtits till Kuopio universitet.
Det filialapotek som inrättas skall placeras i
Esbo, Helsingfors eller Vanda stad på ett
område där det är motiverat med tanke på
läkemedelsförsörjningen.

2.

Lag**om ändring av 6 § lagen om apoteksavgift**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 21 februari 1946 om apoteksavgift (148/1946) 6 §, sådan den lyder i lag 896/1996, som följer:

Gällande lydelse

6 §

Apoteksavgiften inbetalas på postgiro till länsstyrelsen i en eller flera rater så som läkemedelsverket bestämmer. Apoteksavgiften för Helsingfors universitetsapotek inbetalas till Helsingfors universitet. Läkemedelsverket skall före den 1 juli året efter det för vilket avgiften fastställts till länsstyrelsen sända en förteckning över de apoteksavgifter som skall inbetalas i länet.

Föreslagen lydelse

6 §

Apoteksavgiften inbetalas på postgiro till länsstyrelsen i en eller flera rater så som läkemedelsverket bestämmer. Apoteksavgiften för Helsingfors universitetsapotek inbetalas till Helsingfors universitet *och apoteksavgiften för Kuopio universitetsapotek till Kuopio universitet*. Läkemedelsverket skall före den 1 juli året efter det för vilket avgiften fastställts till länsstyrelsen sända en förteckning över de apoteksavgifter som skall inbetalas i länet.

Denna lag träder i kraft den

1999.